

**ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ ЛОВЕЧ  
КОМИСИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО**

**М Е Р К И**

**ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНОСТТА  
НА ДВИЖЕНИЕ ПРЕЗ 2018 Г.**

**АВГУСТ 2018 Г.**

Основна цел на Областната стратегия за подобряване безопасността на движението по пътищата за периода 2011–2020 г. е постоянното ограничаване на броя на пътнотранспортните произшествия и броя на загиналите и ранените граждани.

Целите на стратегията за намаляване на последствията от пътнотранспортните произшествия към 2020 г. са определени спрямо осреднените показатели за периода 2007-2011 г. както следва:

- Намаляване броя на убитите при ПТП с 50 %, като през 2020 г. техният брой не трябва да надвишава 10.
- Намаляване броя на ранените при ПТП с 20 %, като през 2020 г. техният брой не трябва да надвишава 200.

За постигане на основната цел в стратегията е необходимо ясно обоснована философия, тясно сътрудничество и постоянна комуникация между отделните институции и гражданите.

За изпълнение на приоритетите от Националната стратегия и Областната стратегия за подобряване безопасността на движение по пътищата усилията на всички заинтересовани страни през 2018 г. ще бъдат насочени към изпълнението на следните мерки:

## **I. БЕЗОПАСНО ПОВЕДЕНИЕ НА УЧАСТНИЦИТЕ В ДВИЖЕНИЕТО**

Мерките, които са определени за 2018 г. отново са насочени към трите основни групи участници в пътното движение:

### **Пешеходци**

Пешеходците са жертва на пътнотранспортни произшествия, дължащи се на неправилни действия на водачите на МПС, техните собствени грешки или неподходяща транспортна инфраструктура. По-голяма част от тежките ПТП с пешеходци настъпват в населените места. Основните рискови групи сред пешеходците са децата до 14 годишна възраст и възрастните хора.

Мерките, които са определени да бъдат изпълнени през 2017 г. за подобряване безопасността на движението на пешеходците са:

Намаляване интензивността и скоростта на движението в района на училищата, детските градини и площадки;

**Изпълнител:** МВР съвместно с общините

Обучение свързано с подобряване културата и възпитанието на децата и учениците по безопасност на движението;

**Изпълнител:** МВР съвместно с РУО МОН

### **Велосипедисти**

Една от съществените причини за настъпилите ПТП с велосипедисти е липса на подходяща инфраструктура в населените места.

Мерките, които ще бъдат предприети през 2018 г., относно безопасността на движение на велосипедистите, са следните:

Обучение в училищата и като извънкласна дейност на децата и учениците за безопасно управление на велосипеда;

**Изпълнител:** РУО на МОН съвместно с МВР

Да се подобри състоянието на материално-техническата база за провеждане на обучението на велосипедисти;

**Изпълнител:** Общините, РУО на МОН

Осъществяване на контрол, целящ намаляване на ПТП с велосипеди;

**Изпълнител:** МВР съвместно с общините

Кампании за превенция и промоция /мотивация за използването на каски/.

**Изпълнител:** МВР, РУО на МОН и общините

### **Водачи на пътни превозни средства**

Основният виновник за ПТП, ранени и загинали са водачите на превозни средства. Най-честите причини за ПТП са: превишена и несъобразена скорост, употреба на алкохол, неправилно изпреварване и др.

### **Превишена и несъобразена скорост**

Анализирайки причините за тежките ПТП с превишена скорост вината е във водачите на МПС, които не съобразяват скоростта на МПС с пътните условия, ограниченията с пътни знаци, ограничената или намалена видимост, наличие на деца и други възникнали условия.

Мерките, които ще бъдат предприети за намаляване на ПТП вследствие на превишена и несъобразена скорост са следните:

- Прилагане на диференциран подход при определяне на наказанията за превишаване на скоростта от водачите на МПС в зависимост от мястото на нарушението, вида на МПС, стажа на водача, системността на нарушенията и др.;

**Изпълнител:** МВР

- Ограничаване различията в скоростните режими по републиканската пътна мрежа поради различни крайпътни обекти;

**Изпълнител:** МВР

- Осъществяване на ефективен контрол за регистрация на превишаването на скоростта на движение;

**Изпълнител:** МВР съвместно с общините

- Повишаване познанията на водачите за влиянието на скоростта върху спирачния път и силата на удара при ПТП;

**Изпълнител:** МВР и общините

### **Употребата на алкохол или други упойващи вещества**

Управлението на МПС от водачи, които са употребили алкохол или други упойващи вещества е предпоставка за тежки ПТП и сериозна заплаха за останалите участници в движението. Те се характеризират със слаба дисциплина на водачите и пасивност от страна на пътниците за предоставяне на управлението.

За ограничаване на ПТП вследствие употребата на алкохол или други упойващи средства е необходимо:

- Организиране и провеждане на кампании за повишаване познанията на хората за вредното влияние на алкохола и упойващите вещества;

**Изпълнител:** МВР съвместно с Областна администрация и общините

- Въвеждане на система за контрол над водачите на МПС за управление след употреба на алкохол или други упойващи средства;

**Изпълнител:** МВР

- Обучение на полицаите за разпознаване на белезите на наркотичното влияние и засилване на полицейския контрол;

**Изпълнител:** МВР

### **Неправилно изпреварване и неспазване на предимството**

Тежките ПТП от неправилното изпреварване са възникнали предимно при забранено движение със скорост по-висока от означената, неправилно изпреварване при други ограничения, ограничена видимост и при насрещно движещо се МПС. Тежките ПТП касаещи неспазване на предимството се характеризират с отнемане на предимство при завиване, отнемане на предимство при разминаване, отнемане предимство на пешеходец, отнемане предимство на ППС при заобикаляне, отнемане на предимство на ППС при пресичане и отнемане на друго предимство регламентиращо се от ЗДв.П.

За намаляване на ПТП вследствие на неправилно изпреварване и неспазване на предимството са предвидени следните мерки:

- Осъществяване на ефективен контрол, целящ намаляване на ПТП по вина на водачите при неправилно изпреварване и неспазване на предимството;

**Изпълнител: МВР**

- Обучение на водачите за последствията от неправилното изпреварване и неспазване на предимството;

**Изпълнител: МВР**

#### **Управление на МПС от неправопособни**

Броят на тежките ПТП по вина на неправоспособни водачи през последните години постоянно нараства. Заниженият родителски контрол води до масово управление на МПС с или без знанието на собствениците на автомобилите от деца и младежи - неправоспособни водачи. Жертвите от пътнотранспортните произшествия по вина на неправоспособни водачи надвишават тези по вина на водачи, употребили алкохол, поради което този вид нарушение е престъпление и изисква специално внимание.

За намаляване на ПТП вследствие управление на МПС от неправоспособни водачи се предвижда:

- Засилване на контрола в областите с концентрация на ПТП по вина на неправоспособни водачи;

**Изпълнител: МВР**

- Организиране и провеждане на кампании за опасностите и последствията от управлението на МПС от неправоспособни водачи;

**Изпълнител: МВР, РУО на МОН, Областна администрация и общините**

## **II. ПОВИШАВАНЕ БЕЗОПАСНОСТТА НА ПЪТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА**

#### **Управление на безопасността в населените места**

Голям процент от тежките ПТП се регистрират на територията на населените места. Основните причини за възникването на ПТП в населено място са неправилно движение както и управление на МПС след употреба на алкохол, несъобразяване с пешеходците при пресичане, неспазване нужната дистанцията между МПС-та, управление на МПС от неправоспособни.

С цел, избягване предпоставки за възникване на произшествия по причина на инфраструктурата, се извършиха частични, текущи ремонтни действия на пътното платно в почти всички населени места в общината.

Извършва се освежаване на хоризонталната пътна маркировка, подобряване на знаковото стопанство, актуализация на местата за паркиране и местостоянките на таксиметровите автомобили, обособиха се зони за платено паркиране.

Мерките за предотвратяване на ПТП **в населените места** през 2018 г. са:

**Изпълнител: МВР, РИО на МОН и общините**

Изпълнение на Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г.

Визията на дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания е създаването на условия за пълноценно интегриране на хората с увреждания в нормалния икономически и социален живот на страната ни.

В тази връзка е изработен План за действие по изпълнение на дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г.

Определената стратегическа цел е осигуряване на условия за ефективно упражняване на правото на свободен избор на трудова реализация на хората с увреждания в трудоспособна възраст и подобряване качеството им на живот като условие за свободно и пълноценно включване в обществения живот на страната. Планът има три оперативни цели, като втората е „Създаване на предпоставки за водене на самостоятелен, независим живот от хората с увреждания“ Очакваните резултати са осигуряване на социална интеграция и възможности за повишаване на пригодността за заетост. Човек с увреждане дори и да има работа, ако не може да се придвижи до местоработата си, той няма как да упражни правата си на труд.

Мерките определени в тази насока са за осигуряване на условия за движение, спиране и паркиране на моторни превозни средства управлявани от хора с увреждания и достъпен градски транспорт. Създаване на предпоставки за устойчива мултимодална градска мобилност.

**Изпълнител:** Общините съвместно с КАТ

### **Безопасност на общинските пътища**

Пътната инфраструктура не отговаря на съвременните изисквания. Увеличаващият се трафик, неизправността на пътното платно, резките промени в скоростните режими и пропуските при сигнализацията, са предпоставки за много от ставащите ПТП.

Причините за възникването на ПТП извън населено място основно са от страна на водача на МПС. Най-често те са отнемане предимството на ППС или при неправилно извършване на маневрите изпреварване, изпреварване и разминаване, завиване и престрояване; управление на МПС с несъобразена скорост при ограничена или намалена видимост; неправилно използване на светлините при разминаване.

Мерки за предотвратяване на ПТП извън населените места са насочени към подобряване на управлението на движението по участъците от републиканската и общинската пътна мрежа чрез създаване на организация за информиране на водачите при промяна условията за движение.

**Изпълнител:** МВР

### **III. ЗАСИЛЕНА КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ**

Контролната система на БД е с ниска степен на техническа обезпеченост. Преобладаващата част от техническите средства са силно зависими от субективния фактор. Системите за автоматичен контрол на нарушенията са единици. Разкриваемостта на нарушенията в отделни райони и периоди на денонощието е много ниска. Не е достатъчна координацията между контролните органи на отделните институции. В общия случай контролът има формален характер и не е свързан с конкретната пътнотранспортна обстановка.

Мерките насочени към контролната дейност са:

- Повишаване на качеството и обема на проверките на пунктовете, които извършват периодични прегледи за техническата изправност на превозните средства и учебната форма за обучение на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС;

**Изпълнител:** ОО АА, МВР и общините

- Подобряване на координацията в работата на отделните контролни органи чрез създаване на съвместни екипи на службите за контрол и общ план за целогодишна дейност;

**Изпълнител:** МВР и РД АА

- Засилване контрола на службата за **Контролно-техническата инспекция** за движението на извънгабаритна селскостопанска техника по общинските пътища;

**Изпълнител:** МВР и ОД ЗГ

- Извършване на внезапен технически контрол на пътя и в пунктовете за провеждане на периодичен технически контрол, в т.ч. на кампании за сезонни проверки на показателите за техническа изправност на МПС;

**Изпълнител:** МВР и РД АА

- Завишен контрол за спазване нормите на натоварване на МПС по основните пътища;

**Изпълнител:** МВР и РД АА, съвместно с АПИ

- Постоянно наблюдение, контрол и управление на движението по автомагистралите и участъци от първокласните пътища.

**Изпълнител:** МВР

#### **IV. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ СИСТЕМАТА ЗА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ**

През годината се проведе редица мероприятия във връзка с контролиране движението по пътищата, спазване правилата за движение от пешеходците и поведението на подрастващите при тяхното придвижване до учебните заведения и забавленията им на местата, предназначени за това.

Засилени бяха контролните акции на входно-изходните места в града, като особено внимание е обърнато на областите с концентрация на ПТП.

Засилена контролна дейност върху управлението на МПС от неправопоспособни водачи.

Редовно, комисия, съставена от представители на общинска администрация и РУП – Тетевен, проверява състоянието на вертикалната маркировка - пътните знаци - подменят се повредените, монтират се нови, в зависимост от актуализацията на организацията на движение.

Монтирани са скоростограничители на възлови места, с цел ограничаване скоростта на превозните средства и осигуряване безопасността на пешеходците.

Системата за контрол на безопасността на движение в общината все още не е на желаното европейско ниво, основно поради липса на необходимите технически средства. Необходима е по-стегната координация между контролните органи на отделните организации и институции.

**Изпълнител:** РСЗ съвместно с МВР и РД АА

#### **V. ПОВИШАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКАТА ИНФОРМИРАНOST - КАМПАНИИ, КОНКУРСИ, СЪСТЕЗАНИЯ, ВИКТОРИНИ**

.Повишаване на информираността на обществото за нуждата от по-голяма безопасност на децата-пешеходци.

Да се провежда ежегодно, съвместно с РУП, комисия за детето и др. местна информационна кампания за:

Взаимната връзка между личното здраве и безопасността на движението;

Начина и степента, до което инженерните решения могат да повишат сигурността на пешеходците, например контрол на нарушенията на правилата за движение,

Провеждане на обучение на пешеходци деца и водачи на МПС към взаимно уважение при съвместното ползване на пътищата и улиците

Провеждане на обществени и разяснителни кампании за взаимовръзката между скоростта на движение, спирачния път на превозното средство, силата на удара и риска от причиняване на смъртта на пешеходци.

Извършване на изследване с цел измерване на нивото на детския пешеходен травматизъм и определяне на рисковите фактори, които оказват влияние върху него.

Разработване по училища на програми, при които се използват юноши, напътстващи децата по отношение на безопасността на пешеходците на принципа "големите учат малките".

Създаване на организация за периодично информиране на обществеността за причините и условията за настъпване на всяко пътно транспортно произшествие, пострадало дете.

Провеждане на общинска кампания за повишаване знанията на хората за:

Участие на децата в ученически патрули съвместно с контролните органи от полицията.

Организиране на обучения в детските градини по безопасност на движението.

Организиране на състезания по колоездене във всички негови направления, майсторско управление, познания по правилата на движение, технически познания и познания по оказване на първа медицинска помощ на пострадали при пътно - транспортни произшествия.

Повишаване информираността на обществото за опасностите, които крие автомобилното движение за детето водач на велосипед

**Изпълнител:** Областна администрация и общините съвместно с МВР, РИО на МОН и НПО

## **VI. ПОДОБРЯВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА БЕЗОПАСНОСТТА НА ДВИЖЕНИЕТО**

ОСНОВНА ЦЕЛ - създаване на ефективен и устойчив модел за взаимодействие между държавни, общински и неправителствени структури за реализиране на държавната политика за опазване живота и здравето на участниците в пътното движение, с цел намаляване жертвите по пътищата.

Движението на МПС е неразделна част от нашето ежедневие. То поддържа икономиката, обществения транспорт и услуги и силно влияе на културата ни. За съжаление проблемите за безопасността на автомобилното движение са изместени на заден план спрямо други проблеми на обществото. Всички ние искаме безопасно да ползваме пътищата в нашата община и в страната като цяло.

За решаване на най-съществените проблеми е необходимо тясно сътрудничество между отделните организации и институции в страната и взаимодействие за постигане целите на приетите стратегии и програми.

Необходимо е осъществяване на системни и ефективни действия, целящи нарастване нивото на безопасност на движението, съобразно конкретните условия на натовареност на пътния трафик и необходимостта от конкретни мерки за опазване живота и здравето на участниците в движението.

**Изпълнител:** МВР и общините

Повишаване информираността на гражданите за нуждата от по-голяма безопасност и позитивна промяна в културата на поведение на всички участници в пътното движение - законност, толерантност, съпричастност.

Провеждане на политика за осигуряване на безопасността на движението на пешеходците в етапа на планиране на транспортната инфраструктура.

Провеждане на изследвания за оценка и анализ на съществуващата пътнотранспортна обстановка и причините, водещи до пътнотранспортни произшествия.

Мерките концентрират вниманието върху три основни групи участници в пътното движение - пешеходци, велосипедисти и водачи на пътни превозни средства /ППС/, които се разглеждат като най-вероятните жертви на бъдещи ПТП.

**Пешеходците** са жертва на пътнотранспортни произшествия, дължащи се на неправилни действия на водачите на моторни превозни средства /МПС/, техни собствени грешки или неподходяща транспортна инфраструктура. По-голяма част от тежките ПТП с пешеходци настъпват в населените места.

Основните рискови групи сред пешеходците са децата и възрастните хора.

Най-голямо внимание трябва да се обърне към мерките, касаещи децата пешеходци:

Всеобхватен и редовен контрол на нарушенията на правилата на движение .

Промяна на поведението на пешеходци и водачи на МПС за подобряване на безопасността на движението при съвместното ползване на пътищата.

Насърчаване на обществеността да подкрепя по-строгия контрол върху спазване ограниченията на скоростта в населените места, особено в районите около училищата и детските заведения.

Насърчаване на родителите, в съответствие с възрастта да обучават децата си, на правилата за безопасно придвижване като пешеходци.

Маркиране и обозначаване на пешеходни пътеки тип “Зебра” на кръстовищата, в района на училищата и детските градини.

Определяне на най-кратък и безопасен маршрут до училището.

Да се провеждат ежегодно общински викторини и състезания по безопасност на движението, организиране ден на отворени врати, съвместно с органите на РУП.

Промяна на инфраструктурата, която да улеснява пешеходния трафик:

Поощряване на местните власти, фирми и граждани за построяване на тротоари, детски площадки, паркинги и други съоръжения за успокояване и регулиране на движението.

Ограничаване безразборното паркиране, чрез определяне местата за паркиране.

Да се поощряват строителните предприемачи, инженери, архитекти винаги да имат предвид безопасността на пешеходците, особено на децата и хората с увреждания, когато се планират, проектират и изпълняват нови проекти за застрояване или изменят съществуващите.

Поощряване на родителите, учителите, педиатри работещи в детските заведения и други, които имат отношение към развитието на децата, да откриват, посочват и подпомагат решаването на местните проблеми на безопасността на движението.

Проучване на “добри практики”, които подобряват безопасността на пешеходците.

Привеждане на всички пешеходни пътеки /зебри/ във вид, съгласно изискванията на последните нормативни документи - закупени са съоръженията за вертикална сигнализация и ще бъдат монтирани незабавно.

Децата – пътници в автомобила, на мотоциклета, мотопеда.

Безопасни начини за превоз на деца.

Възможни рискове, на които са подложени децата по време на неправилен превоз, при слизване и качване на автомобила, престой в автомобила и др. Подходящи начини за елиминиране на тези рискове за защита на детето – пътник в превозното средство: детски седалки, предпазни колани, защитни каски и пр.

Широко разгласяване на законодателните промени сред обществеността.

Децата – велосипедисти, скейтбордисти, ролеристи.

Велосипедното движение като алтернативен начин на придвижване ще продължи да се развива като екологичен транспорт, повишаващ физическата активност и здраве на хората и изискващ минимални лични разходи.

В тази връзка на велосипедистите (най-вече за децата велосипедисти), трябва да се обърне внимание в насока осигуряване на безопасни условия за придвижване.

За целта е целесъобразно:

Организиране на обучение на децата за принципите на безопасността на движението от гледна точка на водача още от най-ранна възраст.

Създаване на условия за управление на велосипеди, каране на ролери и скейтбордове.

Обезопасяване на районите около училищата чрез организация и регулиране движението.

Осигуряване терен и изграждане площадка по безопасност на движението, като предпоставка за развитието на колоезденето сред децата, като форма за повишаване навиците, уменията и знанията по безопасността и културата на движение.

### **Велосипедисти.**

Както световните тенденции, така и перспективата у нас е все повече хора да изберат велосипеда като средство за придвижване в града или с туристическа цел.

Съществена причина за настъпили ПТП с велосипедисти е липсата на подходяща инфраструктура в населените места, която безопасно да се ползва от велосипедисти.

Целта на общинското ръководство в близко бъдеще е изграждането на велосипедни алеи, с което съществено ще се намали риска от настъпване на ПТП с велосипедисти.

Мерките, основно, са за разделяне на велосипедното движение от това на останалите МПС.

### **Водачи на пътни превозни средства.**

Констатациите на контролните органи по отношение на дисциплината на участниците в движението са, че най-често извършваните нарушения са: превишена скорост; употребата на алкохол; управлението на технически неизправни МПС; управлението на МПС от неспособни водачи, голяма част от тях непълнолетни; нарушаване правилата за движение от страна на велосипедисти, пешеходци и водачи на МПС с животинска тяга.

Необходимо е осъществяването на системен контрол по спазване на правилата за безопасно движение по пътищата – скоростни режими в и извън населените места, употреба на алкохол и наркотични вещества, обезопасителни средства в МПС, техническа изправност и др.

Мерките, които ще бъдат предприети за намаляване на ПТП вследствие на превишена и несъобразена скорост са следните:

Прилагане на диференциран подход при определяне на наказанията за превишаване на скоростта от водачите на МПС в зависимост от мястото на нарушението, вида на МПС, стажа на водача, системността на нарушенията и др.;

Осъществяване на ефективен контрол за регистрация на превишаването на скоростта на движение;

Повишаване познанията на водачите за влиянието на скоростта върху спирачния път и силата на удара при ПТП.

Водачите, употребили алкохол или наркотични вещества се характеризират със слаба дисциплина и намалена концентрация за възприемане на действителността, което води до съществени грешки при управлението на автомобила.

За ограничаване на ПТП вследствие употребата на алкохол или други упойващи средства е необходимо:

Организиране и провеждане на кампании за повишаване познанията на хората за вредното влияние на алкохола и упойващите вещества;

Въвеждане на система за контрол над водачите на МПС за управление след употреба на алкохол или други упойващи средства;

Обучение на полицаите за разпознаване на белезите на наркотичното влияние и засилване на полицейския контрол.

Броят на тежките ПТП по вина на неправоспособни водачи през последните години постоянно нараства. Заниженият родителски контрол води до масово управление на МПС с или без знанието на собствениците на автомобилите от деца и младежи - правоспособни водачи. Жертвите от пътнотранспортните произшествия по вина на правоспособни водачи надвишават тези по вина на водачи, употребили алкохол, поради което този вид нарушение е престъпление и изисква специално внимание.

За намаляване на ПТП вследствие управление на МПС от неправоспособни водачи се предвижда организиране и провеждане на кампании за опасностите и последствията от управлението на МПС от правоспособни водачи.

Повечето от инцидентите по пътищата са предсказуеми и могат да бъдат предотвратени. Необходими са ни повече толерантност, уважение, предвидливост, споделена отговорност за намаляване на грешките, които водят до тези безсмислени нещастия по пътищата. Трябва да формираме силна обществена непримиримост спрямо нарушенията на правилата за движение по пътищата, които заплашват нашето здраве, живот и бъдеще. Няма друга област от живота, където така безмилостно да се избиват по между си близки и познати, да се избиват невинни хора пред очите на всички.

Ние още по съсредоточено следва да се вгледаме в нашето поведение като водачи, пешеходци и пътници, като родители, като организатори, проектанти и администратори, защото безопасността на движението е споделена отговорност. Безопасността на движението трябва да навлезе в нашето ежедневие, в семействата, да се превърне в неразделна част от проектите свързани с транспортната система.

Ние всички обединени, следва да положим усилия за формиране на повишена отговорност и защитно поведение на участниците в движението, за нова култура на безопасност, за безопасна пътна инфраструктура, за безопасни автомобили, за обществена непримиримост спрямо нарушенията и пропуските в системата за безопасно движение, за предпазване на хората от загуба на живот и здраве.

**Изпълнител:** МВР и общините

## **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Контролът по изпълнението на програма от мерки ще се осъществява ежегодно от комисията по безопасност на движението по пътищата, отчитайки статистическите показатели, предоставяни от Сектор „Пътна полиция” при ОД на МВР - гр. Ловеч, отчет на РИО на МОН и отчетите за изпълнение на Общинските програми за подобряване на безопасността на движението по пътищата.

Настоящата Програмата от мерки за подобряване на безопасността на движение по пътищата за 2018 г. е приета на 31 август 2018 г. от Областна комисия по безопасност на движението по пътищата.